

Dosarul nr. 3ra-1117/23
2-23160955-01-3ra-17112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, G. Dașchevici, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Ion Guzun,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Guzun împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea renumărării buletinelor de vot din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, desfășurate în circumscripția electorală Căușeni nr.10/1,

împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Ion Guzun,

c o n s t a t ă :

La 13 noiembrie 2023, Ion Guzun a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea renumărării buletinelor de vot din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, desfășurate în circumscripția electorală Căușeni nr.10/1.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că, la 09 noiembrie 2023, în calitate de candidat independent la funcția de primar al orașului Căușeni și candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni a depus contestația nr. CEC-7/9952, prin care a solicitat dispunerea renumărării voturilor atât pentru funcția de primar, cât și pentru funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni în circumscripția Căușeni nr. 10/1.

La 10 noiembrie 2023, Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 1575 „cu privire la unele cereri și contestații, prin care se solicită dispunerea renumărării voturilor, depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 7-9 noiembrie 2023”, prin care a respins contestația sa ca neîntemeiată.

De altfel, reclamantul a susținut că la 05 noiembrie 2023, deși avea calitatea de candidat independent la funcția de primar al orașului Căușeni și candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, nu i s-a adus la cunoștință dreptul de a avea observatori, în decursul întregii perioade electorale.

Mai mult, are suspiciuni rezonabile că multe din voturile ce i s-au acordat în cadrul alegerilor nu au fost corect numărate. Iar, la solicitarea sa, adresată organului

electoral, unde au avut loc alegerile locale generale de a i se prezenta procesele-verbale privind numărul de voturi obținute, atât în calitate de primar al orașului Căușeni, cât și în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, i s-a refuzat vehement, acțiuni ilegale și neîntemeiate, or, candidatul are dreptul de a face cunoștință cu procesele-verbale privind numărul de voturi obținute.

De asemenea, în opinia reclamantului hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 10 noiembrie 2023 este neîntemeiată și ilegală, or, Comisia Electorală Centrală trebuie să dispună renumărarea voturilor ori de câte ori există suspiciuni în organizarea incorectă a procesului de vot, a numărului de voturi ce i s-au acordat unui anumit candidat.

În final, invocând dispozițiile art.91 alin. (5), art.171 alin. (1), (2), art. 95 alin.(10) ale Codului electoral și prevederile art.206 alin. (1) lit. a) și b) din Codul administrativ, Ion Guzun a solicitat anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 „cu privire la unele cereri și contestații, prin care se solicită dispunerea renumărării voturilor, depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 7-9 noiembrie 2023”, cu obligarea Comisiei Electorale Centrale de a dispune renumărarea voturilor exprimate de către cetățenii din circumscripția electorală Căușeni nr. 10/1.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Ion Guzun împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 în partea ce vizează examinarea cererii nr. CEC-7/9952 din 09 noiembrie 2023, cu obligarea renumărării buletinelor de vot pentru alegerea primarului în or. Căușeni și a consilierilor în Consiliul or. Căușeni din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 (f.d. 41-52).

Pentru a hotărî astfel, Curtea de Apel Chișinău, invocând dispozițiile Codului administrativ, prevederile art.27 lit. s), art.85 alin.(1), (3) și (5), art. 95 alin. (10), art. 97 alin. (2) pct. 2) lit. b) din Codul electoral, precum și reieșind din materialele cauzei și explicațiile părților date în ședința de judecată, a conchis că, la adoptarea hotărârii nr.1575 din 10 noiembrie 2023, în partea ce vizează examinarea cererii lui Ion Guzun, autoritatea publică, la caz, Comisia Electorală Centrală și-a exercitat dreptul discreționar, rezultând din circumstanțele de fapt constatate și în conformitate cu prevederile normative, care se circumscriu procedurii privind renumărarea voturilor. Iar, reclamantul nu a prezentat probe, care ar confirma anumite dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de Consiliul Electoral al Circumscripției Căușeni nr. 10/1.

Mai mult, prima instanță a relevat că reclamantul, prin prisma pct. 124 din Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1101/2023, a avut acces la procesele-verbale cu privire la rezultatele numărării voturilor, respectiv, în cazul depistării unor iregularități, urma să sesizeze Comisia Electorală Centrală, în conformitate cu prevederile legale, însă, la caz, acest fapt a fost omis, ceea ce denotă că contestația înaintată de Ion Guzun este declarativă și neîntemeiată.

Subsecvent, având în vedere dispozițiile art. 31 și 118 din Codul administrativ și reieșind din materialele dosarului, Curtea de Apel Chișinău a constatat că, hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 „cu privire la unele cereri și contestații, prin care se solicită dispunerea renumărării voturilor, depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 7-9 noiembrie 2023”, în partea ce vizează examinarea cererii lui Ion Guzun este motivată, în conformitate cu norma legală expusă în hotărâre, or, sunt indicate argumentele, care s-au bazat pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

De altfel, prima instanță a apreciat ca fiind declarativ argumentul reclamantului privind informațiile verbale primite de acesta de la careva membri ai secției de votare, precum că au fost neîntemeiat anulate buletine de vot ce erau în favoarea sa, întrucât probe ce ar confirma cele relatate nu au fost prezentate.

În context, a relevat că legiuitorul a stabilit expres în art.95 alin.(10) al Codului electoral, care motive se califică drept întemeiate pentru a satisface cererea de renumărare a voturilor.

Astfel, instanța ierarhic inferioară a catalogat ca fiind neîntemeiate motivele indicate de reclamant în contestația adresată Comisiei Electorale Centrale, or, probe care să le confirme nu s-au depus. Iar Comisia Electorală Centrală poate dispune renumărarea voturilor într-o secție ori circumscripție în situația în care se constată indubitabil, pe baza probelor administrate, că au fost comise erori sau neconcordanțe vădit ireparabile sau fapte incriminate, al căror efect au dus la influențarea rezultatelor și afectarea procesului de totalizare a voturilor.

Așadar, din considerentele enunțate, Curtea de Apel Chișinău a respins acțiunea ca neîntemeiată, deoarece Comisia Electorală Centrală la emiterea hotărârii în partea contestată, a acționat în cadrul legal, adică cu respectarea legii materiale și a celei procedurale.

La 17 noiembrie 2023, ora 11:59, Ion Guzun, a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admiterea a contestației sale.

În motivarea recursului, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată, recurentul a indicat dezacordul cu hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pe care o consideră neîntemeiată, întrucât instanța ierarhic inferioară nu a atras atenția asupra faptului că la 05 noiembrie 2023, lui, în calitate de candidat independent la funcția de primar al orașului Căușeni și candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, nu i s-a adus la cunoștință dreptul de a avea observatori în decursul întregii perioade electorale și are suspiciuni rezonabile că multe din voturile ce i s-au acordat în cadrul alegerilor nu au fost corect numerate, iar la solicitarea sa adresată organului electoral, unde au avut loc alegerile locale generale de a i se prezenta procesele-verbale privind numărul de voturi obținute atât în calitate de primar al orașului Căușeni, cât și în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, i s-a refuzat vehement, acțiuni ilegale și neîntemeiate, or, candidatul are dreptul de a face cunoștință cu procesele-verbale privind numărul de voturi obținute.

Subsecvent, Ion Guzun a reiterat că, în opinia sa, hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 10 noiembrie 2023 este neîntemeiată și ilegală, întrucât Comisia Electorală Centrală trebuie să dispună renumărarea voturilor ori de câte ori există suspiciuni în ceea ce ține de organizarea incorectă a procesului de vot, a numărului de voturi ce i s-au acordat unui anumit candidat.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 15 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, dispozitivul hotărârii a fost notificat recurentului la 15 noiembrie 2023, ora 12:43, iar copia deciziei motivate la data de 15 noiembrie 2023, ora 14:26 (f.d53-54).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin referința depusă la 17 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a solicitat declararea inadmisibilă a recursului în temeiul art. 246 alin. (2) lit. a¹) din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Ion Guzun, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este

inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Ion Guzun, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Ion Guzun, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a

pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ion Guzun.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Ion Guzun se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Aliona Donos

Diana Stănilă